

Spravedlivý obchod, neplýtvání, ochrana deštných pralesů. Šest škol od nás získalo Cenu inspirace za aktivity o globálních tématech

27.11.2025 - Václav Zeman | Člověk v tísni

V programu Světová škola se žáci i učitelé pravidelně zajímají o současné světové dění, globální témata - jejich příčiny i možnosti jejich zmírňování a řešení. Každý rok oceňujeme jejich nejzajímavější projekty a veřejné akce Cenou inspirace Světové školy. Jakých šest škol získalo ocenění za tento rok?

V pátek 21. listopadu jsme ve Frýdlantském salónku Senátu ČR již počtvrté předávali Ceny inspirace Světové školy. Tyto ceny předáváme každoročně společně s kolegy z organizací ARPOK a Adra, se kterými společně vedeme dlouhodobý program Světová škola zaměřený na podporu zapojování globálních témat do výuky českých škol. Slavnostního předávání se zúčastnili žáci i učitelé všech šesti oceněných škol.

Školy oceněné Cenou inspirace Světové školy za rok 2025:

- Základní škola a mateřská škola Ptení
- Církevní základní škola svaté Ludmily v Hradci nad Moravicí, pobočka Opava
- Základní škola J. V. Sládka Zbiroh, p. o.
- Základní škola, Bílina, Lidická 31/18, okres Teplice, p. o.
- Základní škola a Mateřská škola Citadela o. p. s.
- Fakultní základní škola PedF UK a Mateřská škola U Studánky Praha 7, Umělecká 8

„Jsme velmi rádi, když sledujeme to, jak se naše předchozí podpora učitelů i žáků v tom, jak se učit a zajímat o světová globální témata, promění v konkrétní akce a aktivity škol, díky kterým se s těmito tématy seznámí i spolužáci, rodiče a obyvatelé měst a obcí, kde se tyto školy nacházejí,“ popisuje dopad aktivit programu Světová škola Zuzana Daubnerová, která program Světová škola v Člověku v tísni koordinuje.

Když mladí nejsou lhostejní

Pokud z úst některých dospělých zaznívají hlasy o tom, že mladí lidé se dnes nezajímají o to, co se děje kolem nich, jsou lhostejní a méně aktivní, než tomu bylo dříve – jsou akce a programy oceněných škol zřejmou odpovědí, která tato tvrzení vyvrací.

„Oceněné školy zvolily mimořádně pestrou paletu témat – od environmentálních až po sociální – a ukazují, že i velmi náročná témata lze citlivě přiblížit dětem v různém věku. Opavská církevní základní škola si například chtěla připomenout výročí 2. světové války a tým učitelů se nebál tak náročného tématu ani s žáky na prvním stupni. Tým ze zbirožské základní školy zase reagoval na aktuální téma povodní v obci. Tato témata ukazují, že to, co děti obklopuje a co je aktuální, je přirozeně zajímavé. Při práci na obdobných projektech mohou využít své znalosti z výuky a rozvíjet dovednosti důležité pro jejich další život,“ přibližuje témata a přínos školních projektů Světové školy Lenka Pánková, ředitelka organizace ARPOK.

„Věnovat se globálním tématům je dnes pro žákyně a žáky i vyučující důležitější než kdy dříve. Svět, ve kterém vyrůstají, je rychlý, proměnlivý a propojený. Právě porozumění souvislostem jim pomáhá lépe se v něm orientovat. Globální vzdělávání rozvíjí dovednosti, které děti budou potřebovat celý život: kritické myšlení, empatii, schopnost hledat řešení a spolupracovat,“ doplňuje Petra Svatková, která koordinuje program Světová škola v organizaci Adra.

V programu Světová škola se žáci i učitelé pravidelně zajímají o světové dění, globální témata a vývoj v rozvojovém světě. Tato témata tak tvoří během školního roku přirozenou součást výuky i života školy, učitelé se o tématu opakovaně vzdělávají na seminářích a v dodaných materiálech. Jednou za rok pak školy pořádají veřejnou nebo školní akci zaměřenou na snahu o řešení nebo zmírnění vybraného problému.

Mladí mění svět

Součástí slavnostního předávání Cen inspirace Světové školy byla i debata s názvem „Mladí mění svět – setkání s inspirací“. Jejimi hosty byli mladí inspirativní lidé, kteří se aktivně zabývají aktuálními společenskými problémy. Byli jimi: Tadeáš Vylita, v současnosti student oboru ochrana životního prostředí na Přírodovědecké fakultě UK, který jako středoškolák koordinoval projekt Lovci PETek a organizoval soutěž Cirkulujme pro žákyně a žáky základních škol. Je ambasadorem iniciativy Zálohujme, která se zasazuje o zavedení zálohového systému na nápojové obaly v ČR. V debatě společně s ním byla Kateřina Kümpel, spoluzakladatelka a organizátorka projektu Zvol si info, který připravuje a vede workshopy a přednášky o boji s dezinformacemi.

Co je Světová škola?

Certifikovanou značku Světová škola dnes užívá 149 českých mateřských, základních a středních škol a téměř dvě stovky dalších škol z Evropy. Program společně vedou organizace Člověk v tísni, o.p.s., ARPOK a Adra. Podrobnější informace o programu Světová škola najdete zde.

Za jaké aktivity získaly školy Cenu inspirace Světové školy?

Základní škola a mateřská škola Ptení

Projekt Žijeme FAIRTRADE-ově dlouhodobě podporuje spravedlivý obchod a odpovědnou spotřebu ve školním prostředí i mimo něj. Škole se podařilo úspěšně rozvíjet povědomí o principech fair trade, udržitelnosti a odpovědného nakupování nejen mezi žáky, ale i v místní komunitě. Díky projektu Světového klubu vznikl čajový koutek z participativního rozpočtu školy, který se stal místem setkávání a sdílení. Na akce navázaly další aktivity – Výstava na stromech, Férová svačinka a Fair trade kavárna během třídních schůzek, kde se rodiče i učitelé mohli blíže seznámit s významem férového obchodu.

Církevní základní škola svaté Ludmily v Hradci nad Moravicí, pobočka Opava

Pro loňský školní rok škola zvolila téma GRV: Mír, nenásilí a řešení konfliktů. Silně vnímá současnou válku na Ukrajině – ve škole má ukrajinského žáka, jehož bratr je již tři roky v ruském zajetí. Kontrast mezi touto válkou a 80 lety života v míru v naší zemi ji inspiroval k celoročnímu projektu „Laskavostí k míru“, který ukazuje, že každý může přispět k míru a nenásilí i malou, každodenní laskavostí.

Škole se podařilo inspirovat děti i dospělé k laskavosti, odpovědnému chování a podpoře druhých. Adventní kalendář „Laskavostí k míru“ rozvíjel pozitivní myšlení a empatii, jarmark i Den Země přinesly konkrétní pomoc Ukrajině a podporu udržitelného chování. Celoroční modlitební adorace a

výtvarná soutěž „Můj život v míru“ prohloubily uvědomění si hodnoty míru a solidarity. Projekty ukázaly, že škola dokáže spojit vzdělávání s praktickou pomocí a duchovní podporou.

Základní škola J.V.Sládka Zbiroh, p.o.

Světovou školou je již od roku 2015, běžně organizuje charitativní bazárky, férovou snídani a akce ke Dni Země nebo Dnu důstojné práce. Na škole pracuje tým žáků, který tyto akce dlouhodobě organizuje ve svém volném čase. Do akcí se často zapojuje většina škol, do projektových dnů se zapojují všichni žáci i učitelé. Škola se dále pyšní i dalšími tituly jako je např. Ekoškola, Fairtradová škola nebo Podnikavá škola.

Environmentální výchova a globální vzdělávání mají své pevné místo a dlouholetou kontinuitu ve školní práci co přináší pozitivní dopad nejen na žáky, ale i jejich rodiče a širší rodiny. Žáci berou témata a projekty opravdově, ne jako školu, ale jako život.

Základní škola, Bílina, Lidická 31/18, okres Teplice, p.o.

Významným projektem posledního roku byla Amazonie – Duhová expedice, zaměřená na ochranu deštných pralesů, život domorodých komunit a dopady odlesňování. Projekt vyvrcholil veřejnou akcí, díky které se podařilo vybrat 35 000 Kč na výkup části deštného pralesa.

Škola se dlouhodobě věnuje ekologickým aktivitám – od třídění odpadu a recyklace elektrospotřebičů až po péči o školní zahradu. Pravidelně se zapojuje do kampaní jako Den Země, Uklidíme Česko nebo Recyklohraní. Děti se učí, jak šetřit vodou, snižovat uhlíkovou stopu a přemýšlet o dopadech každodenních rozhodnutí. Vzdělávání zde probíhá s důrazem na propojení lokálních i globálních souvislostí, aby se děti učily chápat svět v širších kontextech a aktivně ho měnily k lepšímu.

Základní škola a Mateřská škola Citadela o. p. s.

Projekt Neplýtváme se věnoval třem tématům: Pitná voda a kanalizace, Odpovědná výroba a spotřeba a Konec hladu. Tým Světové školy připravil komplexní program pozůstávající z troch projektových konferencí pro více než sto dětí z celé školy Citadela. Všechny aktivity děti navrhovaly, organizovaly i vyhodnocovaly samy a podařilo se jim přetavit své nápady do skutečných změn – změnil chování celé školní komunity a inspiroval i rodiče, kteří o opatřeních dětí mluvili doma.

Fakultní základní škola PedF UK a Mateřská škola U Studánky Praha 7, Umělecká 8

Jako fakultní škola Pedagogické fakulty UK slouží také pro praxi budoucích učitelů a aktivně zapojuje celou školní komunitu do globálního vzdělávání. Zaměřuje se na ekologii, udržitelnost a rozvoj multikulturního prostředí. Školu navštěvuje mnoho žáků, jejichž rodným jazykem není čeština.

Loni proto na škole uspořádali projektový den „V pohodě do světa“, při kterém druhostupňové třídy představily země svých spolužáků: připravili prezentace, obrázky, hry, ukázky etikety i ochutnávky tradičních jídel. Pracovalo se ve většině předmětů — v češtině žáci objevovali spisovatele, v zeměpisu zajímavosti jednotlivých zemí, v matematice přepočítávali ceny a v občanské výchově se věnovali politickým systémům. Procestovali tak společně celý svět. Škola v rámci svého projektu podpořila stavbu střední školy v Zambii, konkrétně v obci Kashitu, kde je přístup ke vzdělání velmi omezený.

Program Světová škola je finančně podpořen z prostředků České rozvojové agentury a Ministerstva zahraničních věcí ČR v rámci Programu zahraniční rozvojové spolupráce ČR.

<https://www.clovektisni.cz/spravedlivy-obchod-neplytvani-ochrana-destnych-pralesu-sest-skol-od-na>

[s-ziskalo-cenu-inspirace-za-aktivitu-o-globalnich-tematech-13098gp](#)